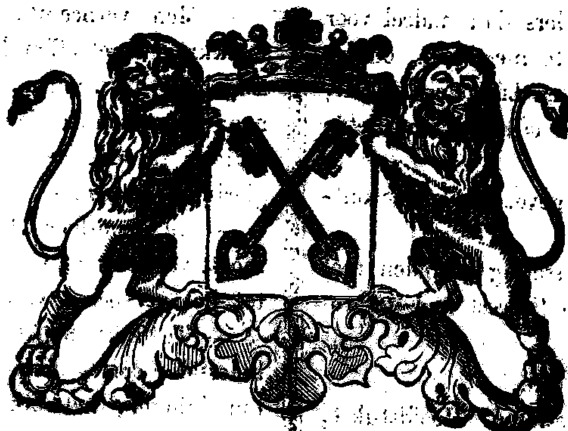
1854. N°. 142.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

MAANDAG, 27 NOVEMBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 26 November.

Z. M. heeft benoemd bij het regement grenadiers en jagers, tot 1ste Luitenants D. F. K. Hardenberg, S. J. L. Creutz en B. J. Baron Mulert tot de Leemkule, allen van het corps.

— Dezer dagen is door Heeren Studenten alhier een adres opgezonden aan de Tweede Kamer met verzoek om ondersteuning in de zaak van het op te rigten Observatorium.

— Ll. Donderdag avond werd de vroeger aangekondigde Declamatorische voorstelling door eenige leden van het Studenten-Corps gehouden. De Stads-Gehoorzaal bevatte een zoo aanzienlijk als talrijk gehoor. De gelukkige keuze der stukken en de uitmuntende voordragt gaf veel genoegen, en het doel om dezen avond eene bijdrage voor de algemeene armen in te oogsten, is door de ruime ontvangst van f 488 bekroond.

— Het was een bijzonder genoegen voor de leden van Diligentia op het eerste concert den Heer Lubeck te kunnen hooren, die, naar men verzekert, weldra naar Parijs zal vertrekken. De groote verwachting, welke men van zijn voortreffelijk talent had, heeft hij *verre* overtroffen. Hij is een volmaakt meester, en zijn naam zal zeker in Europa beroemd worden. Met onbegrijpelijke virtuositeit, fijn gevoel, en krachtig tevens, speelde hij de moeijelijkste compositien van Chopin en Liszt, en zijne fantaisie op Peruaansche volksliederen bewees, dat hij een even goed componist als executant is. Zijn meesterlijk spel maakte een diepen indruk op de hoorders; de verbazing over het gemakkelijk, bedaard en duidelijk voordragen der grootste moeijelijkheden steeg tot bewondering en gaf zich eindelijk lucht in daverend handgeklap en *bravo!* roepen, dat geen einde nam, dan nadat hij op het orchest terug kwam, om nogmaals de hulde aan zijn uitstekend talent gebragt, te ontvangen. (*H. Dagbl.*)

— Op den 18den dezer bleven alhier in behandeling 16 Choleralijders, bijgekomen tot op heden 5 personen, totaal 21, daarvan overleden 5, hersteld 6, in behandeling gebleven 10 personen.

— Het getal opgenomenen in het werkhuis gedurende de afgeloopen week is geweest als volgt:

19	Nov.	93	volwassenen,	27	kinderen,	te zamen	120.
20	»	129	»	40	»	»	169.
21	»	135	»	44	»	»	179.
22	»	139	»	49	»	»	188.
23	»	150	»	47	»	»	197.
24	»	151	»	52	»	»	203.
25	»	147	»	46	»	»	193.

— Dingsdag ll. raakte de van Amsterdam komende Zwolsche stoomboot o. a. aan boord hebbende 68 militairen, benevens één Officier en 2 Onderofficieren, bij Vollenhoven aan den grond. Dringend gebrek aan leeftogt noodzaakte de manschappen de boot te verlaten, hetwelk niet kon geschieden dan door ten halven lijve door het water te baden, zoodat zij door honger uitgeput en van koude verstijfd aldaar aankwamen. Na ingekwartierd te zijn geweest, zetteden zij den marsch den volgenden morgen naar Zwolle voort.

— Onder Schildwolde, prov. Groningen zijn bij het graven van klei, op eene diepte van nagenoeg 9 voeten, in onvermengde kleiaarde, de beenderen gevonden van den kop van een aldaar niet te huis behoorend dier, in zeer goeden staat; naar de groote oogholten, forsche wenkbraauwen en breede wangbeenderen te oordeelen, vermoedelijk een wolvenkop.

's GRAVENHAGE, 25 November.

Z. M. heeft aan de Israëlitische gemeente te Elburg f 250 geschonken, als bijdrage, om hare sedert langen tijd in een diep verval verkeerend bedehuis ver[illegible] door eene geheel nieuw te bouwen, zeer nette en voor de behoeften der gemeente volkomen voldoende synagoge.

— Men leest in de *Staatscourant* [illegible], dat het Z. M. den Koning van Wurtemberg behaagd heeft, den Heer W. van Wekkelin, geheim Legatieraad en Secretaris van H. M. de Koningin, te benoemen tot Staatsraad, en tot Ridder der Orde van de Kroon van Wurtemberg, den Heer [illegible] [illegible] Kastelein [illegible]. [illegible] Ministerie van Binnenlandsche Zaken [illegible]. Donderdag geen gehoor verleenen.

— Volgens een brief van den Consul-Generaal te Alexandrië (Egypte) van den 4den dezer was, sedert het begin van Augustus, de aanvoer van granen en peulvruchten zeer ruim geweest, als ook de uitvoer; doch het is opmerkelijk, dat de verschepingen dit jaar, in plaats van, als gewoonlijk, naar het noorden van Europa, zich meer naar de Middellandsche zee en de Archipel rigtten.

In het algemeen is de voorraad van granen, vooral van peulvruchten en lijnzaad, te Alexandrië veel geringer dan op gelijk tijdstip van 1853. De prijzen der granen enz. waren in de laatste tijden zeer gestegen; den 4den dezer worden zij genoteerd als volgt, per last aan boord: Saidi-tarwe f 260 à 285, Behera-tarwe f 245 à 250, Boonen f 215, Gerst f 150, Lijnzaad f 330.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Vervolg van de Zitting van Donderdag 23 November.

In deze zitting heeft de Commissie van Rapporteurs voor het wetsontwerp tot aanmoediging van den aanvoer van granen en andere levensmiddelen, haar eindverslag uitgebragt. De beraadslagingen zullen nader worden vastgesteld.

Nog hebben in die zitting het woord gevoerd de HH. van Zuylen van Nyevelt, Dommer van Poldersveldt, Thorbecke, van Bosse en van Nispen van Sevenaer, alsmede de Ministers van Buitenlandsche Zaken en van Justitie.

De Heer Thorbecke behandelde de volgende punten: 1°. den aanval tegen de constitutionnelen door den Heer van Forest en waaraan eene soort van officiële bekrachtiging is gegeven door den Minister van Justitie; 2°. het programma bij de optreding van het tegenwoordig Ministerie, waarover hij heeft hooren spreken op eene wijze, die hem verpligt te antwoorden, zoo al niet zich te verantwoorden; 3°. over de begrooting in 't algemeen, en 4°. eenige opmerkingen over die van marine en oorlog. Bij het 3de punt zegt hij o. a., dat hij in deze begrooting geene harmonie vindt. Aan de eene zijde verhooging van uitgaven, [illegible] schijnt te komen en aan den anderen kant een verlaagd cijfer, [illegible] schijnt te worden gevonden. De inkrimping van uitgaven komt [illegible] voornamelijk voor bij de eigenlijke administratieve uitgaven. Dat zijn [illegible] middelen om [illegible] resultaten te verkrijgen. Ten opzigte der middelen komt hij [illegible] voor, dat hij het ontwerp niet in acht genomen [illegible], dat hij staat, dat men geene meerdere belastingen moet heffen, [illegible] ding der uitgaven noodig heeft. Hij [illegible] geene belasting moet worden uitgeschreven met het doel om schuld te delgen. Het [illegible] lijk overschot der begrooting kan als amortisatie worden [illegible]. Eene andere grief tegen de [illegible] is, dat de beschikking over veel middelen, over overvloed, al te verleidelijk is. Het brengt tot uitgaven, die niet strikt noodzakelijk zijn. Hij gelooft ook, dat er verschil kan zijn over het meer of min noodige, maar wil met alle krachten één doel bereiken, namelijk, verbetering en herziening van het belastingstelsel, matiging der belastingen, vooral der klasse, die zulks het meest behoeft. Hij zou voor zich van zijn voorstel tot afschaffing van den accijns op de brandstoffen kunnen afzien, zoo de Regering kon besluiten den accijns op het gemaal op te heffen: mits die accijns in zijn geheel wierd afgeschaft en dat wel in den loop van het volgende jaar. Morgen zal met die algemeene beschouwingen worden voortgegaan.

Zitting van Vrijdag 24 November.

In deze zitting zijn de algemeene beschouwingen over de begrootingswetten over het dienstjaar 1855 voortgezet. Daarbij hebben het woord gevoerd de HH. van Goltstein, van Eck, van Hoëvell, de Brauw, van [illegible], van Lynden, van Zuylen van Nyevelt, Gevers van Endegeest, Duymaer van Twist, en van Reede van Oudtshoorn. — Op morgen ten elf ure zal hiermede worden voortgegaan.

Zitting van Zaturdag 25 November.

De algemeene beraadslagingen over de begrootings-wetten worden voortgezet.

De Heer Strens heeft in eene uitgebreide redevoering 4 punten behandeld: 1°. heeft hij eenige beschouwingen nopens de begrooting in het midden gebragt; 2°. eenige politieke beschouwingen aangevoerd; 3°. eenige antwoorden gegeven op gezegden door de leden gedurende de beraadslagingen gedaan, en 4°. de voorloopige mededeeling ter zake van de organisatie der R. K. Kerk beschouwd. Aan het slot zijner rede heeft hij wat dit laatste punt betreft, nogmaals en ten stelligste verklaard, dat er nimmer voorloopige mededeeling van wege het Hof van Rome is geschied, en heeft hij zijn verlangen te kennen gegeven, dat alle notulen van den vorigen Ministerraad omtrent dit punt, alsmede alle andere stukken, niet alleen aan de leden zouden worden medegedeeld, maar ook in de *Staats-Courant* geplaatst.

De Heeren Meeussen heeft de vergadering aangespoord de geschillen van

godsdienstigen aard ter zijde te stellen, daar zij niets anders dan nadeel voor het vaderland kunnen opleveren. Hij dringt daarop des te meer aan, omdat ook hij in de bezorgdheid door den Heer van Lennep aan den dag gelegd, deelt, en omdat zoo er gevaar mogt ontstaan, eensgezindheid en vaderlandsliefde volstrekt worden gevorderd.

De Heeren van Bosse en van Lennep hebben hunne gevoelens nader ontwikkeld.

Daarna is de Minister van Oorlog in eenige woordenwisseling getreden met den Heer van Zuylen, en nadat ook nog de Heer van Forcest had gesproken, is de zitting opgeheven.

Telegrafisch Berigt, 5 uur 30 min.

De algemeene beraadslagingen over de begrooting zijn gesloten. Hoofdstuk I, *Huis des Konings*, is met algemeene stemmen aangenomen.

AMSTERDAM, 24 November.

De zaak van de Heeren Jhr. M. Salvador en S. Fongers, aangeklaagd van lasterlijke aanbrenging en laster in dagbladen, zal dienen voor de Arrond.-Regtbank te Haarlem, op 14 Dec. e. k. Als verdedigers zullen optreden Mrs. A. de Pinto en P. A. Haas, Az.

— Het Kabinet van wijlen den Heer A. van der Hoop is naar het gebouw der Konink. Akademie overgebragt. De Commissie heeft besloten de achterzalen van genoemd gebouw van een verwarmingstoestel te voorzien.

— Door de bijzondere goede zorg van den Heer Haagsma, gezagvoerder van het schip *Doctrina et Amicitia*, voor den Hortus Botanicus zijn alhier overgebragt, de volgende zeldzame Orchideën: Grammatophyllum speciosum, Vanda suaveolens, Leopardanthus scandens, Cirrhopetalum punctatum, Ephippium uniflorum, Coelogyne speciosa, Dendrobium mutabile, en eenige nog nimmer in de Europesche tuinen ingevoerde soorten van de hoogst merkwaardige plantengroep der Rhizophoreën; welke belangrijke planten door den Heer H. v. Gesker, Bloemist te Batavia, zijn verzameld. (*Hbl.*)

— Eergisteren heeft te Haarlem, aan het locaal van het Prov. Gouvernement van Noord Holland, de aanbesteding plaats gehad van het bouwen, op de reeds gelegde funderingen, van een postkantoor alhier, hetgeen voor *f* 59,990 is aangenomen door den Heer K. Kooy.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

LUXEMBURG.

23 November.

De Kamer der Afgevaardigden heeft een wetsontwerp aangenomen, houdende voorschriften voor de uitoefening van den graanhandel. Voortaan mag die handel niet zonder vergunning gedreven worden, en heeft de Regering het regt het stoken uit aardappelen te verbieden. Verscheidene beperkende maatregelen zijn uit het ontwerp vervallen, en de wet heeft kracht van wet tot 1 Januarij 1856.

BELGIE.

BRUSSEL, 23 November.

De centrale sectie der Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers, die belast is met het onderzoek van het wets-ontwerp betrekkelijk den uitvoer van binnenlandsch gedistilleerd, heeft in overleg met de Regering geoordeeld, de vrijheid om jenever uit te voeren te moeten afhankelijk stellen van het gebruik van buitenlandsche rogge. Het wetsontwerp is dienovereenkomstig gewijzigd, en bepaalt thans, dat geen brander meer korenbrandewijn mag uitvoeren, dan er rogge door hem van buiten 's lands ingevoerd is, en dat de afschrijving bij den uitvoer van gedistilleerd van 24 fr. verminderd wordt op 21 fr. 50; terwijl de distillatie van andere stoffen, als melassen enz., en de uitvoer van de producten derzelve onder de bepalingen dezer wet vrij zullen zijn.

ENGELAND.

LONDEN, 23 November.

Lord Raglan meldt in zijn officieel rapport van den slag bij Inkerman op den 5den dezer, dat 8000 Engelschen en 6000 Franschen dien dag in het vuur stonden tegenover 60,000 Russen. Bij die slag zijn twee leden van het Parlement gesneuveld, te weten de Luit.-Kolonel Packenham der garden en de Kolonel Blair der Schotsche fuseliers.

— Het Ministerie van Oorlog vraagt om 25 man vrijwilligers van elk regement schutterij, hetzij mobiele of niet mobiele. Grootere aanbiedingen zullen echter aangenomen worden, en voor elke 75 man vrijwilligers uit hetzelfde regement, zal één Officier bevorderd worden in rang zonder kosten. Het handgeld is verhoogd tot 7 £ (*f* 84). De maatregelen tot versterking van het leger in de Krim worden met kracht voortgezet. Alles te zamen genomen bedragen de naar de Levant gezonden Engelsche troepen sedert het begin van den oorlog 39,000 man. De *Times* noemt 20,000 man. Na den 5den Nov. werd het leger volgens den *Times* op 12,000 man geschat, zoodat, wanneer al de troepen behouden te Balaklava aankomen, het Engelsche leger hoogstens tot 28,000 à 30,000 man klimmen kan, met de hersteldeh, gewonden en zieken.

— De aanwerving van vrijwilligers voor het Britsche leger gaat zeer voorspoedig, zegt de *Times*, en levert meer dan 1000 man wekelijks op. Ook in Ierland, alwaar vroeger een buitenlandsch vijand welligt eenen bondgenoot in misnoegdheid der bevolking zou gevonden hebben, neemt het aantal vrijwilligers steeds toe, inzonderheid sedert dat eenige zusters van liefde van daar naar het Oosten vertrokken zijn, om de gewonde Britsche militairen te helpen verplegen. De Regering looft ook bijzondere gunsten uit, om uit de burgermilitie versterkingen voor de reguliere troepen te bekomen. Reeds zijn twee geheele regementen burger-militie vrijwillig tot de staande landmagt overgegaan.

— Men verneemt, dat de internationale electrieke telegraaf-compagnieën schikkingen getroffen hebben, om berigten van Officieren in den Levant naar Engeland te zenden, en dat de berigten via 's Hage, en van daar kosteloos naar de verschillende stations in Engeland zullen overgebragt worden. Ieder Officier zal dus den staat zijner gezondheid kunnen melden. Men is nieuwsgierig te vernemen, waar het punt van vertrek van den telegraaf zal zijn.

— De stoomboot *Arabia*, die den 2den Dec. van Liverpool naar New-York moest vertrekken, zal niet vertrekken, omdat zij door de Regering is afgehuurd tot het vervoeren van troepen naar de Zwarte zee.

— Te Portsmouth is men thans druk bezig aan het aftimmeren van het kolossale oorlogschip *Marlborough* van 131 stukken geschut en ruim 4000 ton inhoud, hetwelk tegen het volgende voorjaar gereed moet wezen om te water te worden gelaten.

— De honden-belasting heeft gedurende het op 5 Oct. geëindigde jaar in het geheele land de som van 161,814 £ opgeleverd.

— De postdirectie heeft het clipperschip *James Baines* bevracht om de brieven naar Australië over te brengen. Dit schip zal den 9den December uit Engeland vertrekken en moet den overtogt in 65 dagen doen, op verbeurte eener aanzienlijke boete.

— De Noord-Amerikaansche Unie heeft haar grondgebied weder uitgebreid, door den aankoop van 7 millioen acres grond, grenzende ten noordoosten van het Bovenmeer, en begrepen tusschen de grenzen der Kanadasche provincien en die der staten Wisconsin en Minosota, ten westen van den Mississippi. Die streek bezit aanzienlijke kopermijnen in overvloed.

— De laatste berigten uit Zuid-Australië deelen mede, dat van daar een voorstel aan de Regering van het moederland is gedaan tot den aanleg van een spoorweg ter lengte van 1000 mijlen, waardoor 3 kolonien Zuid-Australië, Victoria en Sydney aan elkander verbonden zouden worden. Volgens het plan van Sir Henry Young, Gouverneur van Zuid-Australië, zou daartoe vereischt worden eene som van 10,000,000 £. In 5 jaren tijds zou dat plan kunnen worden uitgevoerd.

— De stoomboot *Yankee Blade*, van San Francisco naar Panama bestemd, met meer dan 800 passagiers aan boord, heeft den 1sten Oct. op de onder de zee verborgen klippen bij Conception-point gestooten. De plaat, waar de stoomboot op de klip gestooten heeft, lag minstens op eene mijl afstand van de kust, en de Kapitein heeft zich onmiddelijk derwaarts begeven, om eene geschikte plaats tot ontscheping te zoeken. Weldra werden de booten uitgebragt en voor dat het nacht was, waren al de passagiers gered op 12 na, die omgekomen zijn.

FRANKRIJK.

PARIJS, 23 November.

De *Moniteur* bevat een besluit, waarbij de Opperbevelhebber van het leger in het Oosten met de magt bekleed wordt, om voorloopig Officieren die ontbreken mogten te benoemen, en wel tot den rang van Chef van een bataillon of van een escadron, ingesloten.

— De aanwezigheid van Lord Palmerston alhier heeft niet alleen betrekking op de reeds besprokene financiële voorstellen van de zijde van Engeland. De Fransche Regering ontkent, dat Engeland haar geldelijke subsidien voor het oorlogvoeren aanbiedt, maar zij ontkent niet, dat het eene financiële overeenkomst betreft. De Engelsche Minister moet overigens nog voorgesteld hebben: 1°. Eene verandering in de krijgs-operatiën; 2°. een verbond met Zwitserland, België, Sardinië en Zweden en het sommeren der Duitsche Mogendheden om zich voor of tegen het Westen te verklaren; 3°. moet Lord Palmerston op officiële wijze voorstellen, aan de constitutie van het Keizerrijk een liberaal artikel toe te voegen. Het laatste, omdat Lord Palmerston het vooruitzigt heeft, na eene bijeenkomst van het Parlement, met de vorming van een ministerie belast te worden, en men het verbond met Frankrijk niet voor sterk genoeg houdt, zoolang het land niet meer geestdrift betoont voor de tegenwoordige omstandigheden. Hij verlangt een verbond met de Fransche natie, niet alleen met de tegenwoordige Regering.

— Men verneemt, dat de Heer Uyankoff, ex-Secretaris van het Russische Gezantschap, aan wien het verblijf alhier toegestaan was, dezer dagen bevel heeft gekregen, Frankrijk te verlaten. Eergisteren is hij vertrokken. Hetzelfde bevel zal gezonden worden aan al de Russen, zelfs aan de dienstboden dier natie, die zich in Frankrijk bevinden. Dezelfde maatregel zal in Engeland worden toegepast.

— Er worden thans veel beetwortelen uit België naar Frankrijk gevoerd. Daar dit gewas hier thans zeer hoog in prijs is, en dien van België met 10 fr. de 1000 kilogr. te boven gaat, ziet men dagelijks eene menigte met beetwortelen beladen karren de grenzen passeren, naar de Fransche beetwortelfabrieken en disteleerderijen. De Belgische landbouwers trekken meer voordeel van den hoogen prijs dan de Fransche, die bijna al hunne verkoopen gesloten hadden, vóór het besluit, waarbij het stoken van sterke dranken uit granen en meelachtige bestanddeelen verboden wordt.

— De Generaal de Salles, kommanderende eene der twee divisiën, welke naar de Krim gezonden zullen worden, is den 22sten dezer te Marseille aangekomen. De Generaal Dulac, die over de andere divisie het bevel voert, bevond zich reeds in deze stad. Alle maatregelen tot het overvoeren van deze versterkingen worden met den meesten spoed bewerkstelligd. Het linieschip *Saint Louis* kwam gisteren te Toulon aan, en zal zeer spoedig gevolgd worden door eene flottilje van stoomschepen, komende van den Oceaan. Eenige van deze schepen zullen troepen aan boord nemen, om die naar Afrika over te brengen, van waar zij dan weder geoefende regimenten naar de Levant zullen brengen.

— Naar aanleiding van het besluit van 28 Junij 1853, houdende instelling van pensioenkassen voor de leden der geestelijkheid, is thans een rapport opgemaakt, waaruit blijkt, dat in Frankrijk 1246 geestelijken uit dat fonds gepensioneerd worden, gezamenlijk genietende 554,100 fr.

— Alhier is ook de levering aanbesteed van houten barakken, bestemd voor de troepen in de Krim, en te zamen ruimte voor de huisvesting van 30,000 man bevattende.

— Volgens een te Bordeaux uitkomend dagblad, wordt de opbrengst van den wijnoogst van 1854 gerekend op ongeveer 30,000 vat of 120,000 okshoofden wijn, zijnde 1/12 à 1/15 gedeelte van een gewoon gewas. Deze hoeveelheid is niet toereikende voor het verbruik in Frankrijk zelve, zoodat men zich, bij het gebrek aan voorraad van vorige jaren, een denkbeeld van de schaarschte der wijnen maken kan. De voorraad wijn van het gewas van 1851 is nagenoeg geheel uitgeput, en de geringe hoeveelheid, nog in handen der eigenaars, wordt niet dan tegen ontzettend hooge prijzen aangeboden. De prijzen der wijnen hebben eene ongekende hoogte bereikt, en blijven door deze ongunstige omstandigheden steeds rijzende, terwijl men inderdaad niet weet, waar die rijzing zich bij bepalen zal. Men zegt zelfs, dat er sprake is om den uitvoer van wijnen uit Frankrijk te verbieden.

— Uit Afrika heeft men berigt ontvangen, dat verschrikkelijke overstroomingen de omstreken van Constantine hebben geteisterd. Eene brug werd geheel weggeslagen en de gemeenschap is afgebroken.

SPANJE.

MADRID, 20 November.

Don Baldomero Espartero, Hertog der Overwinning, Minister President, heeft aan de Cortes aangekondigd, dat hij en zijne medeleden in het Kabinet bereid zijn hunne betrekking als Ministers neder te leggen, ten einde aan de Koningin volkomene vrijheid te laten, om zich andere Raadslieden der Kroon te kiezen. Hij zelf wenscht te leven als eenvoudig burger, gehoorzamende aan de wetten des lands.

— De Markies van Albaïda heeft aan zijne kiezers te Palentia een manifest gezonden, waarin aangetoond wordt, welke hervormingen de democraten aan de Cortes zullen vragen. De Markies van Albaïda eischt: afschaffing der krijgsopschrijving; opheffing van alle octrooiregten en belastingen op voorwerpen van verbruik; verdeeling der landsdomeinen onder de lijdende volksklassen; afschaffing van het tabaksmonopolie en verkoop der manufacturen om de vlottende schuld af te doen; vermindering van regtbanken tot op de helft; afschaffing van het gezegelde papier; vrijheid van hooger onderwijs; vermindering van directe belastingen tot op de helft; afschaffing der geestelijke begrooting; municipale amortisatie; belasting ten behoeve van de nijverheid; vrijheid van drukpers en vrijen invoer van drukpapier.

— De Minister van Marine, de Heer Salazar, een boezemvriend van Espartero, had zich verdacht gemaakt, van zin te stemmen met antimonarchale plannen en begrippen. Hij heeft dat vermoeden opentlijk tegengesproken, en in de zitting der Cortes van den 16den dezer, zeide hij:

»Mijne Heeren, het is mijne innige overtuiging dat in Spanje geen andere dan de monarchale Regeringsvorm bestaanbaar is. Ik jaag niet naar de volksgunst: populariteit in den slechten zin versmaad ik; terwijl ik de ware populariteit op niet geringen prijs schat. Hier te lande mag het republikeinsche beginsel eenige hoofden in gisting brengen, maar dat is het, geloof ik, alleen als theorie en niet als regel voor de praktijk. Ik verkondig het hier luide: ik ben geen republikein, hoewel de republiek voor mij geen schrikbeeld is. Ware ik in de Vereenigde Staten geboren, dan zou ik van ganscher harte republikein zijn; maar in Spanje geboren zijnde, ben ik monarchaal; en ik wil eene achtbare, eene zeer achtbare monarchie. In zekeren zin ben ik een democraat, maar niet in den zin van die democraten, welke sedert eenigen tijd zoo veel moeite doen om mij tot zich te trekken.«

Verder zeide de Minister, dat hij een warm voorstander was van de bijzondere verordeningen der Baskische provincien, maar dat deze zeer wel met eene algemeene constitutie des rijks bestaanbaar waren, ja de ware beginselen bevatteden, waarop alleen eene vrije staatsinrigting duurzaam kon worden gevestigd.

Hierop verklaarde de Voorzitter, dat die betuiging met genoegen aangehoord was. In de zitting van den 17den dezer, heeft hij wederom verklaard, dat hij een aanhanger der monarchie was.

— De te Loyola gevestigde Jesuiten, hebben aan het bevel der Regering, om voortaan op een der Balearische eilanden verblijf te houden, niet voldaan; zij wilden liever Spanje verlaten, en zullen zich te Aire in het Fransche departement der Landes neerzetten.

— Sedert verscheidene dagen blijkt het garnizoen te Pampeluna onder de wapenen, ten einde op alle mogelijke gebeurtenissen voorbereid te zijn, aangezien er gegronde vrees bestaat, dat aldaar eene poging in het werk zal worden gesteld, om op nieuw den burgeroorlog te doen ontstaan.

PRUISSEN.

BERLIJN, 23 November.

Men verzekert, dat de Koning in persoon de zittingen der Kamers op den 30sten dezer zal openen. Vooraf zal het officiele dagblad de lijst mededeelen van de personen, door den Koning aangewezen als leden van de Eerste Kamer; deze lijst zou, onder andere namen, die bevatten van de Heeren Camphausen, Hinckeldey en Prof. Stahl.

— De gemeenteraad van Keulen heeft besloten voor den aanleg der vaste brug over den Rijn tusschen Keulen en Deutz eene som van 300,000 thl. bij te dragen.

HAMBURG.

21 November.

Jl. Maandag hebben al de Officieren der Engelsche vloot te Kiel, die zich alhier met verlof bevonden, bevel gekregen, onmiddelijk aan boord hunner schepen terug te keeren. Naar het schijnt zal hun voortaan geen verlof meer worden gegeven om zich te verwijderen. Insgelijks zijn de Engelsche Zee-Officieren, die te Berlijn vertoefden, per telegraaf van daar terug ontboden.

— Eergisteren in den laten avond, werden in de haven dezer stad 7 Russische matrozen, die met de stoomboot *Brittannia* van Hull waren aangekomen, in hechtenis gesteld. Zij behoorden tot een onlangs door de Engelsche oorlogsschepen genomen, en door het Admiraliteitsgeregt voor goeden prijs verklaarden koopvaarder van Libau. Dit schip is kortelings in Engeland verkocht; de bemanning bleef gevangen, doch nam zich voor naar Duitschland, en van daar naar Rusland te vlugten. Het gelukte dien lieden dan ook, zich als passagier, op een der schepen van de te Hamburg gevestigde Elbe-Humber-Stoombootmaatschappij, naar Hamburg te begeven. De Hamburgsche Regering, kan door dit voorval zeer in het naauw worden gebragt, aangezien de Russische Regering de onmiddelijke invrijheidstelling dier matrozen kan en zal eischen, nu zij eenmaal onzijdigen grond hebben betreden.

FRANKFORT.

23 November.

Een grootsch plan is in deze stad ontworpen. Het betreft den bouw van een groot paleis, gemaakt van ijzer en glas, van de grootste afmetingen, opgerigt volgens de regelen van Paxton, en waarin een bestendig tropisch klimaat zal worden onderhouden. Daarmede heeft men ten doel, zwakke en ziekelijke personen, die behoefte hebben aan een gelijkmatig zuidelijk klimaat, dit zonder veel kosten en met alles wat daartoe behoort te verschaffen. Het gebouw zal volledige woningen bevatten voor eenige honderden lijders, en een tropischen tuin omgeven. Een beroemd Geneesheer heeft het eerste denkbeeld tot dit plan aan de hand gegeven, en algemeen vindt het bijval. De kosten zullen millioenen beloopen, door een maatschappelijk kapitaal in aandeelen bijeen te brengen.

— Onder de jongste bij de Bondsvergadering ingediende stukken behoort eene petitie van Protestantsche pietisten uit Wurtemberg, die eene landverhuizing in massa naar Palestina op het oog hebben, met het doel om in het H. Land eene kolonie te stichten. Zij verzoeken de tusschenkomst van de Bondsvergadering bij de Porte, om hun in dit plan behulpzaam te zijn.

RUSLAND.

Vorst Menzikoff berigt onder dagteekening van 15 dezer, dat de vijandelijke belegeringswerken sedert zijne laatst vorige depêche niet gevorderd zijn. Wel wordt het bombardement voortgezet, maar met weinig kracht, zoodat het de vesting slechts geringe schade berokkent. Den dag voor de afzending zijner depêche (den 14den November alzoo) hadden de stormen, die gedurende dit jaargetijde op de Zwarte zee woeden, 10 vijandelijke transportschepen op de kust geworpen; een fregat en een korvet waren gezonken, en verscheidene andere schepen hadden de masten verloren.

— Het dagblad *l'Invalide* berigt, dat de Russen in den slag bij Inkerman, op den 5den dezer, een verlies hebben geleden van 2069 gesneuvelden, waaronder 42 Officiers, en 5791 gekwetsten, waaronder 206 Officieren.

— Men meldt uit Warschau, dat Vorst Paskewitsch bevel heeft gegeven tot het zenden van een nieuw legercorps van 20,000 man naar de Krim.

— De haven van Archangel in de Witte zee was in de eerste 10 dagen dezer maand nog vrij van ijs. Veel handelschepen, voornamelijk Noorweegsche en Zweedsche, hebben van die gelukkige en hoogst zeldzame gelegenheid in het vergevorderde jaargetijde gebruik gemaakt, om in- gemeinde ladingen graan in te nemen, waarmede zij hopen nog uit de Witte zee te kunnen komen voor dat de vaart geheel gesloten zal zijn.

TURKIJE.

Te Konstantinopel is weder een proces hangende. Het betreft eene leverantie van geweren, die een huis te Luik op zich genomen had. De bankier Durand te Konstantinopel wordt aangeklaagd, 85 fr. per stuk teruggehouden te hebben en deze, moet op zijne beurt den zwager des Sultans, Achmet-Efti Pacha van omkooping beschuldigen. Generaal Laubey is naar Konstantinopel gezonden, om daar als militair-commissaris der Fransche Regering op te treden.

— Volgens rapport van den Generaal Canrobert, is de stelling der bondgenooten goed, zij houden eene lijn bezet van 5 uren, van welke alle punten verdedigd dienen te worden, maar ook, dank zij de terreingesteldheid en de thans voltooide werken, verdedigd kunnen worden. De toevoer van mondbehoeften is voor de bondgenooten overvloedig en gemakkelijk; voor de Russen kan hij alleen plaats hebben over de Azofsche zee, onder moeijelijkheden, die volstrekt onoverkomelijk zouden worden, indien de twee kleine havens in die zee, waarover de toevoer plaats heeft, door de bondgenooten konden worden geblokkeerd.

— In de ambulances van het leger in de Krim bevonden zich den 7den dezer 1827 lijders, waarvan 903 gekwetsten. Van deze laatsten zijn de meesten herstellende. Ook 500 gekwetste Russen zijn in de ambulances opgenomen.

— Derwich-Pacha is op den 7den dezer te Jassy aangekomen, en heeft aan het plaatselijk bestuur aldaar kennis van het binnenrukken der Turken in Moldavië gegeven, en verzocht, dat alles tot hunne ontvangst in gereedheid gebragt werd. De vijandelijkheden aan de Pruth kunnen ieder oogenblik te gemoet gezien worden.

KERKNIEUWS.

GRONINGEN, 22 November. Heden is alhier door den Kerkeraad der Herv. gemeente beroepen Ds. H. Uden Masman, thans te Meppel.

Namens de Wed. A. VAN DER MAAT, betuigt de Ondergeteekende, belast geweest zijnde met de inzameling der liefdegiften ten haren behoeve, opregten dank voor de giften, ten bedrage van *f* 150, waardoor zij in staat gesteld is voor haar en hare minderjarige kinderen het brood te kunnen verdienen; ook brengt zij hare erkentelijke hulde toe aan de beide menschenvrienden, met name B. A. VAN DIJK en J. VAN BEMMELEN, die in de eerste oogenblikken haar liefderijk hebben bijgestaan. Hij, die Weduwen en Weezen ons aanbeval, zie in liefde op de offers uwer weldadigheid neder.

LEYDEN, 25 November 1854. P. BLAAUW.

ADVERTENTIEN.

Heden verloste, door Gods goedheid, voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER, Vrouwe C. E. VAN DEN BERCH VAN HEEMSTEDE, geb. ROELANTS.

LEYDEN, 20 November 1854.

Heden beviel vroegtijdig, doch van eenen levenden ZOON, A. D. VAN IFERSON — FORTUYN HARREMAN.

Huize *Berenstein* bij VOORSCHOTEN, 24 November 1854.

Heden overleed tot onze innige droefheid onze hartelijke en veelgeachte Vader en Behuwd-Vader, de Heer JOHANNES CORNELIS DE WATER, in den gezegenden ouderdom van ruim vijfentachtig jaren. Die den Overledene gekend hebben in zijn opregt en deugdzaam leven, zullen kunnen beseffen, wat wij en onze Kinderen in hem verliezen.

J. D. DE WATER.

LEYDEN, 21 November 1854. H. DE WATER, geb. VAN DER HEY.

Gevoelig voor de bewijzen van belangstelling, hem ter gelegenheid zijner 50-jarige dienst als Organist ter dezer Stede zoo veelvuldig gegeven, betuigt daarvoor zijnen hartelijken dank.

LEYDEN, 24 November 1854. A. A. PELTENBURG.

LEYDSCHE SCHOUWBURG.

KONINKLIJKE HOLLANDSCHE TOONEELISTEN, ONDER DIRECTIE VAN

BREEDÉ & VALOIS.

MAANDAG, 27 NOVEMBER. (No. 8 van het Abonnement.) ***De oude Korporaal***, Tooneelspel in 4 Bedrijven, met een Voorspel: ***Het Bivouac der Garde van Napoleon te Ulm***, naar het Fransch van DENNERY. 1ste Bedr. de vriend van den Generaal. 2de Bedr. de Diefstal. 3de Bedr. het vijfde Gebod. 4de Bedr. de Herkenning. 5de Bedr. Mina van Hantsberg. *Dit stukje te Amsterdam, 's Gravenhage, Rotterdam* en elders herhaalde malen met den grootsten bijval ten Tooneele gevoerd, en behoort tot een der beste stukken van onzen beroemden Landgenoot DENNERY. Daarna: ***Hoppel, of de voordeelen eener goede opvoeding***, vrolijke Vaudeville in 1 Bedrijf.

Aanvang ten 6 ure.

GROOT

VOCAAL- EN INSTRUMENTAAL CONCERT,

Te geven door **ERNST LUBECK**, Pianist van Z. M. den Koning, en **A. J. WETRENS.**

Op Dingsdag den 28sten November 1854,

Des avonds ten negen ure, in de STADS-GEHOORZAAL.

Wederzijds, behalve de Concertgevers, zal laten hooren, Mejufv. MARIA DE ROODE (*Zang*), Elève van het Conservatoire te *Parijs*.

PROGRAMMA

EERSTE AFDEELING.

No. 1. Ouverture. Fidelio van L. van Beethoven.

» 2. Concerto in modo di scena Cantante, voor de Viool van Louis Spohr, uitgevoerd door A. J. WETRENS.

» 3. Aria uit de Opera I. Capuleti van Marliani, gezongen door Mejufvr. MARIA DE ROODE.

» 4. Concert voor Piano, van F. Chopin, uitgevoerd door ERNST LUBECK.

TWEEDE AFDEELING.

No. 1. Ouverture. Berggeist van L. Spohr.

» 2. Andante en Scherzo Capriccioso voor de Viool, van F. David, uit te voeren door A. J. WETRENS.

» 3. Aria uit Fernand Cortez van Spontini, gezongen door Mej. MARIA DE ROODE.

» 4. Souvenir du Pérou, Fantaisie over Zuid-Amerikaansche thema's, gecomponeerd en uitgevoerd door ERNST LUBECK.

» 5. { *a.* l'Orgia, } Chansonnetti van Rossini, gezongen door Mejufvr. { *b.* La Danza, } MARIA DE ROODE.

» 6. Fantaisie over thema's uit Norma van Liszt, uit te voeren door ERNST LUBECK.

Toegangbilletten en Programma's zijn à *f* 1.00 verkrijgbaar bij de Boekhandelaren SCHREUDER EN VAN BAAK, en des avonds aan de Gehoorzaal.

De COMMISSIE voor de **LOTERIJ** van Dames Handwerken en andere Voorwerpen, ten behoeve der Vereeniging: ***Christelijk Armbezoek***, alhier, berigt bij dezen, dat de **bezigtiging** der ingezonden Voorwerpen, **gratis** zal plaats hebben, op Maandag, Dingsdag en Woensdag, den 27sten, 28sten en 29sten November e. k., des middags van 12 tot 3 ure, in het Locaal op de Papegracht, Wijk IV. No. 577, *tegenover het Museum.*

Voor de 225ste Staats-Loterij, waarvan de Trekking der *Eerste Klasse*, op den 11den December aanstaande, een aanvang neemt, zijn te bekomen HEELE EN GEDEELTEN VAN KOOPLOTEN, Prijs-Courant ten Kantore van

LEYDEN, 24 November 1854. N. NATHANS.

Aan het Kantoor van **D. J. LE NOBEL**, op de Haarlemmerstraat, Wijk VI. No. 488 te *Leyden*, zijn voor de volgende 225ste Staats-Loterij te bekomen HEELE, HALVE EN GEDEELTEN VAN KOOPLOTEN. De Trekking der *Eerste Klasse* begint op Maandag den 11den December 1854.

BEURTSCHEPEN,

IN

LADING LIGGENDE TE LEYDEN IN DE HAVEN,

Naar	*Zwolle*,	Maandag	27 November	12 uur,	Schipper	J. KOSTER.
»	*Alkmaar*,	Woensdag	29 »	10 »	»	L. KROON.
»	*Amersfoort*,	»	29 »	10 »	»	J. HOUTZAGER.
»	*Sneek*,	»	29 »	11 »	»	K. VIERSMA.
»	*Deventer*,	Donderdag	30 »	12 »	»	G. GOOSENS.
»	*Kampen*,	»	30 »	12 »	»	K. DE HAAN.
»	*Apeldoorn*,	»	30 »	12 »	»	K. WIEPKING.
»	*Hoorn*,	Vrijdag	1 December	10 »	»	J. MAJER.

☞ Alle Goederen zullen desverkiezende bij den Besteller C. VAN DORSTEN in 't Veerhuis tot de eerst afvarende gelegenheid aangenomen worden, als voor geheel *Noordholland*, *Gelderland*, *Overijssel*, *Friesland*, *Groningen*, *Drenthe*, enz. De Vertrek-uren zijn opgegeven volgens de Reglementen, echter komen sommige schepen wel eens later door.

PRIJS VAN DE BOTER AAN DE WAAG TE LEYDEN.

Zaturdag 25 November.

1ste qualiteit van *f* 46 tot 50. 2de dito van *f* 42 tot 46.

GRAANPRIJZEN AAN DE BEURS TE LEYDEN.

Zaturdag 25 November.

Tarwe *f* 14.50 tot *f* 14.80. Rogge *f* 10.80 tot *f* 11.00. Gerst *f* 6.80 tot *f* 7.00. Haver *f* 4.80 tot *f* 5.00. Paardeboonen *f* 8.00 tot *f* 8.30. Duiveboonen *f* 8.80 tot *f* 9.00.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

VRIJDAG, 24 November.

		Laagst. koers.	Hoogst. koers.	Slotkoers.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld à	2½ pCt.	58½	58⅝	58¾
Dito Certificaten	» 3 »	69	69¼	69¾
Dito dito	» 4 »	87½	88	87 15/16
Amortisatie Syndicaat	» 3½ »	85¾	86	85¾
Handelmaatschappij	» 4½ »	—	—	—
O. I. Leening	» 4 »	87 11/16	—	—
Aandeelen Holl. Spoorweg	» 4½ »	—	—	—
Dito Rijn-Spoorweg	» 4½ »	—	—	—
FRANKRIJK, Certif.	» 3 »	65	—	—
Dito dito	» 4½ »	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	» 5 »	99½	—	—
Dito dito 1828 en 1829	» 5 »	98⅜	98½	98⅜
Cert. bij dito 1831 en 1833	» 5 »	—	—	—
Dito 1840	» 4 »	74	—	—
Dito bij STIEGLITZ & Co.	» 4 »	72¾	—	—
Dito dito Nieuwe	» 4 »	—	—	—
Inschrijving in Assign.	» 6 »	—	—	—
Certificaten van dito	» 6 »	56	—	—
POLEN, Aandeelen 1835	fl. 500 »	137½	138	
Dito Obligatiën	» 4 »	64½	—	—
SPANJE, Obligatiën	à 1 pCt.	17⅝	17 11/16	17 11/16
Dito Obligatiën	» 3 »	[illegible]	—	—
Dito Binnenl. à 6 m.	» 5 »	[illegible]	[illegible]	32 7/16
Bewijzen Coupons		[illegible]	5 7/16	—
OOSTENRIJK, W/B. bij GOLL.	» 5 »	67⅛	—	—
Dito	» 4 »	—	—	—
Dito Metall.	» 5 »	61 1/16	61	61⅜
Dito Nieuwe	» 5 »	72½	72⅝	72⅝
Dito 1847	» 2½ »	30 15/16	31	31⅛
BELGIE	» 2½ »	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	» 2½ »	47½	—	—
BRAZILIE, 1824 200	» 5 »	95	—	—
PORTUGAL, te Londen	» 3 »	35⅞	36	35⅞
Dito dito	» 4 »	—	—	—
PERU	» 4 »	65¼	—	—
VENEZUELA	» 3 »	—	—	—
MEXICO	» 3 »	19⅛	[illegible]	—
AMERIKA, Bankactiën		—	—	—

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt. Prolongatie 2 pCt.
Wissel-Disconto 3 pCt.
De Wisselkoers der Gouden Tiengulden-stukken is *f* 9.65 à 9.75.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.